

Slovenski Gospodar.

List ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 2 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 30 kr., za četrť leta 65 kr. — Naročnina se pošilja upravnilstvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr. Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se tatisne enkrat, po 3 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Rojaki!

Slovenskemu narodu na Štajarskem godi se že od davna britka krivica.

Slovencev nas je dobra tretjina štajarskega prebivalstva, pa volilni red sestavljen je tako krivično, tako nam na škodo, da izmed 60 voljenih poslancev deželnega zbora smo jih s težavo pridobili 8.

Naravno je, da veljava tako malega števila poslancev ne more biti nikoli taka, kakor bi njo morali imeti zastopniki slovenskega naroda z ozirom na število slov. prebivalstva in z ozirom na bremena v krvi in denarju, katera donaša slovenski narod državi in deželi.

V deželnem odboru, ki vodi celo deželno gospodarstvo in upravo, Slovenci nimamo ne besede ne glasa; zahtevali smo zastopnika v deželnem odboru, brezobzirna nemško-liberalna večina nam ga ni dovolila.

Nemško-liberalna večina skrbi samo za narodne koristi Nemcev; Slovenci za njo niso na svetu.

Učni zavodi, katere plačuje in vzdržuje dežela, kakor realke, gimnazije, meščanske šole, da celo vino-rejska šola v Mariboru, ki je namenjena za gospodarski poduk edino le prebivalstvu na Spodnjem Štajarskem, torej Slovencem, je nemška.

Še ljudske šole v maternem jeziku nam ne privoščijo.

Nemško-liberalna večina v deželnem zboru povdarja od leta do leta, naj se bolj izpodriva materni slovenski jezik iz naših šol. Občina za občino morala se je boriti in delati pritožbe na deželni šolski svet in na ministerstvo, da je ohranila vsaj deloma maternemu jeziku v ljudski šoli mesto, katero bi se mu moralo dati že vsled samih določeb državnih temeljnih zakonov brez borb in brez pritožb.

In še vedno ponavljajo napade na slovensko šolo.

V krajih in trgih, kjer ni nemških otrok, hoče ta nemško-liberalna večina ustanoviti čisto nemške šole, v katere bodo lovili slovenske otroke, ki se v takih šolah ne naučé nič.

Ko smo si Slovenci priborili večino v nekaterih okrajnih zastopih ter s tem dobili tudi večino v okrajnih šolskih svetih in tako dobili vsaj nekoliko vpliva gledé nastavljenja učiteljev za naše, slovenske šole, pre naredili so koj postavo gledé nastavljenja učiteljev. In še vedno njim ni dovolj.

Z nova poziva nemško-liberalna večina deželnega zbora deželni odbor in vlado, naj se postava o nastavljenju učiteljev pre naredi, da se odtegne in skrči okrajnim šolskim svetom in s tem slovenskemu narodu še ta mala pravica pri nastavljanju učiteljev na korist deželnemu šolskemu svetu, v katerem Slovenci tudi nimajo zastopnika.

Slovenci naj bi imeli pravico plačevati, ali govoriti zraven, te pravice ne bi smeli imeti!

Pri vseh prilikah povzdignili smo svoj glas proti takim krivicam, kazali na državne temeljne zakone, ki tudi Slovencem zajamčujejo enakopravnost, apelirali na pravični čut Nemcev.

Bilo je zastoj!

Nevolja žaljenega pravočutja polnila nam je srce; ali potrpehli smo, prenašali smo krivice. Slovenski narod poslal nas je v deželni zbor v Gradec, da ga zastopamo, da branimo njegove pravice; mislili smo, da ne smemo popustiti svojega mesta, dokler je le trohica upanja, da bode pri nemško-liberalni večini se vzbudil čut pravice tudi slovenskemu narodu nasproti.

Ta zadnja trohica takega upanja je zginila! —

Ena glavnih toček našega narodnega programa je pridobiti slovenskemu narodu potrebna učilišča, srednje šole, kot neizogibno sredstvo za kulturni napredek.

Državna vlada na Dunaju pripoznava opravičenost te naše tirjatve. Osnovala je po mnogoletnih prizadevanjih naših državnih poslancev leta 1889. slov. paralelke na gimnaziji v Mariboru, ki celo po vladnem poročilu izvrstno prospevajo. Postavila je tudi v državni proračun za leto 1895. potrebno svoto za ustanovitev slov.-nemške nižje gimnazije v Celju.

Ta učni zavod osnoval bi se na državne stroške.

Pa čeravno mi Slovenci plačujemo pošteno zraven za vse nemške učne zavode, za nemške gimnazije, realke, vseučilišča, tehnike, ogromne svote, nastal je zoper te borne slovensko-nemške razrede nižje gimnazije v Celju neznan vrišč v vsem liberalnem, žalibože v Avstriji še vladajočem nemštvu in celo v pruskih listih.

Dežela za to slovenski gimnazijo v Celju ne bi plačevala nič; Nemcem se ne bi vzelo zaradi tega nič; oni ne bi izgubili nobenega učnega zavoda, pa vendar čutila se je cela nemško-liberalna večina deželnega zbora štajarskega z deželnim glavarjem na čelu poklicana, dvigniti se, da poziva vlado, da ne sme ustanoviti nameravanega učnega zavoda za slovenski narod.

Iz golega sovraštva zoper slovenski narod hočejo torej preprečiti, da se nam izpolni goreča želja do kulturnega zavoda.

Pa ne samo to!

Večina nemško-liberalna ni protestirala samo zoper ustanovitev te slov.-nemške gimnazije. Ona je šla dalje, dalje kakor dozda zoper kateri slovanski narod.

Ta nemško-liberalna večina protestira ob enem, da se sploh jemlje ozir na kakoršno koli kulturno potrebo slov. naroda, da v obče veljajo kaka pedagogična načela Slovencem na korist!

Ta nemška večina izreka torej, da za Slovence na Štajarskem ne smejo veljati več niti sami od pre-svitlega cesarja potrjeni državni temeljni zakoni! —

Ta nemška večina proglašuje toraj nas Slovence na Štajarskem v narodnem oziru za brezpravne!

Takšen je bil predlog, katerega je stavila nemško-liberalna večina deželnega zbora dne 7. svečana 1895.

Mi smo kar ostrmeli, ko smo slišali vsebino tega predloga ter globoko užaljeni v svojem narodnem čuti prišli do spoznanja, da v deželnem zboru, v čegar večini vlada tak duh, ne moremo od slovnaroda izročene naloge izpolnjevati: uvideli smo, da ne moremo dalje ostati, ako nečemo onečastiti sebe in cel od nas zastopan slovenski narod!

To svoje prepričanje izrazili smo v posebni izjavi takoj dne 8. svečana v deželnem zboru, ter zapustili zbornico.

Slovinci!

Vaše zaupanje nas je poslalo v Gradec. Prepričani smo, da smo ravnali popolnoma v zmyslu danega nam mandata, dane nam naloge; prepričani smo, da odobravate od nas storjeni korak.

Čakajo nas Slovence sicer nove hude borbe; ne bomo se jih bali. Z odločnostjo in žilavostjo, s katero smo prestali toliko hudih časov, čili in krepki odbili bomo tudi v bodoče napade na naš narodni obstanek; za nas je pravica, za nas je postava, za nas je torej tudi Bog!

Zložni bodimo, kakor do zdaj, vodi naj nas vedno eden edini cilj: osiguranje boljše bodočnosti svojemu milemu slov. narodu!

Ravnajmo se vedno po svojem starem slovenskem geslu: **Vse za vero, dom, cesarja!**

Uspeh, zmaga, mora potem biti naša!

V Gradcu, 8. februarija 1895.

Dr. Ivan Dečko, J. Jerman, dr. Fran Jurtela, dr. I. E. Lipold, dr. Fran Raday, Fran Robič, dr. J. Serbec, M. Vošnjak.

Političen boj v Medjimurju.

V četrtek, dne 7. t. m., bil se je v mestu Čakovcu ljut političen boj. Vsled imenovanja dr. Vlašiča, ki je do sedaj čakovski okraj zastopal v državnem zboru ogerskem, naučnim ministrom v Banffyjevem kabinetu, treba je bilo zopetne volitve, in ta se je bila odredila na dan 7. febr. t. l. Razume se pač samo ob sebi, da duhovščina z ozirom na Vlašičev referat v državnem zboru, tičoč se civilnega zakona, ne more biti za rečene kandidata vneta, kakor je bila to takrat, ko je Vlašič pred leti nastopil prvokrat kot kandidat. Posledica tega je tudi bila, da sta si nastopili v Medjimurju dve stranki nasproti. Vlašičanci so se seveda strastno potegovali za svojega ljubljenelega »dičnoga in plemenitoga ablegata dr. Wlassits Gyulu, koji ima moč kakti minister cerkve in škole zidati in postavljati«. Nasprotna ali katoliška stranka pa je postavila svojim kandidatom župnika dr. Majora.

Obe stranki sta napeli vse moči, da utrdita veljavo svojim kandidatom in pridobita povoljno število glasov za nja. Z večjim uspehom je pač delovala Vlašičeva stranka, kajti nje kandidat je bil tudi izvoljen in sicer s 60 glasovi večine. Oddalo se je 2500 glasov, od teh jih je dobil Vlašič 1280, dr. Major pa 1220. Volitev je trajala od 8. ure zjutraj do 9. ure zvečer.

Ako vzamemo v poštev okolščine, v kakeršnih si je katoliška stranka priborila 1220 glasov, moramo pač priznati, da ima zabeležiti ta stranka lep moraličen uspeh pri svojem z bodečim trnjem posutim prizadevanju. Naj navedem samó nekoliko vzgledov, iz katerih bode čitateljem jasno, kako strastno je delovala Vlašičeva

stranka in koliko ugodnosti jej je bilo pri tem na razpolago.

Za mir in red so skrbeli na dan volitve orožniki in vojaki — infanterija in kavalerija — toda, kakor je bilo videti, gledali so ti le na to, da se Vlašičevi stranki ni kaka krivica zgodila, za Majorove pristaše so se v tem oziru kaj malo brigali. Nekega župnika (iz Vr.), ki sicer nima v tem okolišu svoje volilne pravice in je prišel samo gledat, kako se bode stvar razvila, prijeli so orožniki in ga gnali skozi množico ljudstva v zapor. Zdaj pa zdaj je priletela na njegova pleča tudi kaka trda pest robate in razburjene druhali Vlašičevih pristašev. Orožniki pa so mirno tik duhovnika stopali in se jim niti potrebno ni zdelo, zabraniti tako nečloveško započetje. Tega duhovnika so baje zasačili, da je agitiral za dr. Majora.

Učitelju Z. v M. se je poslal ne posebno nežen migljaj, da mu pošljejo sina, ki študira na učiteljišču v Čakovcu, domov in da se sam naj ne zanaša, da bi dobil kedaj penzijo, ako ne pride volit in ako ne odda glasu za Vlašiča. Na tak način so pridobili prav mnogo glasov od starišev, ki imajo svoje sinove na čakovski preparandiji.

Čakovske gostilnice so bile pridobljene vse za Vlašičevo stranko, tako, da so morali pristaši dr. Majorove stranke ostati s svojimi vozovi in konji zunaj na ulicah. Predstojništvo frančiškanskega samostana jim je sicer ponudilo dokaj prostorov, a kaj je to hasnilo, ker se vojaška vrsta ni hotela pretrgati, ko so namerjali kmetlje spraviti svojo vprežno živino pod streho. Tako so morali ostati v snežnem vremenu, kakeršno je bilo uprav v četrtek, zunaj na ulicah, nekateri celo do pozne 9. ure zvečer.

Da je predrznost pristašev Vlašičeve stranke presezala vse meje, razvidno bodi iz tega, da je na dan volitve privrela tolpa Vlašičancev s svojimi zastavami v cerkev, kjer niti med službo božjo ni mirovala, marveč s klici »Eljen Vlašič, Eljen Vlašič!« dala izraz svojemu mišljenju. Razume se pač samo po sebi, da se bodo nasproti takemu razžaljivemu vedenju in verskemu motenju storili potrebni koraki.

Cerkvene zadeve.

Prelat Fran Kosar.

(Dalje.)

Dušno hrano vsemu slovenskemu ljudstvu pa podaja Kosarjeva »Nebeška hrana«. Že molitvena knjiga (1. del Neb. hr.) je visoke vrednosti, »ker je v njej le malo pisateljevih lastnih besed, ampak so skoraj vse besede povzete ali iz sv. pisma, ali iz cerkvenih pesmij ali molitev, ali iz pisem sv. božjih služabnikov; torej so zares nebeške cvetlice, in je hrana, iz njih pripravljena, zares nebeška hrana, tedaj tudi gotovo zdrava in tečna.«¹⁾

Neprecenljiva knjiga za naš verni narod pa je zlasti 2. del »Nebeške hrane«. Tukaj uči špiritualno ljudstvo duhovnega življenja. »Kristjani, kateri želijo duhovno življenje bolj globoko spoznati in zares v duhu živeti, trebajo dan na dan posebne nebeške hrane svetega premišljevanja. Njim je namenjeno prvo poglavje, v katerem bodo našli obširni nauk od premišljevanja in 30 premišljevanj za vse dni celega meseca. Kdó se je po tem navodu znotranje molitve dobro privadil, bo pozneje tudi o vseh drugih resnicah, ki jih je kjerkoli, ali v katekizmu, ali v hoji za Kristusom itd. bral, prav lahko premišljeval.«²⁾

¹⁾ Glej Predg.

²⁾ Glej Predg.

Zdi se nam, da je pokojniku zelo dobro došla ponudba, naj ljudstvo uči v posebnem molitveniku znotranje molitve. Zato piše: »Prav mnogo jih je, ki pravijo, da bi radi premišljevali, ako bi vedeli, kako se to napravi. Res je, da je znotranja molitev kaj tako visokega, da se ne dá učiti z zunanjo besedo, ampak da je njen edini učitelj sv. Duh, kakor stoji pisano: »Duh podpira našo slabost; ne vemo namreč, kako bi molili, kakor se spodobi; sam Duh pa moli za nas z neizrekljivimi zdihljeji.« (Rimlj. 8.) Ali če si duša le resnično prizadeva, ter prosi darú znotranje molitve, bode ga tudi gotovo prejela.«

Potem nam ljubeznivo razmotriva, kaj se pravi premišljevat? »Premišljevat se pravi, pred božjim obličjem resno in pozorno preudarjati katerokoli versko resnico z namenom, da se nam v srcu zbudijo svete misli, želje in čutila, ki našo voljo nagibajo k primernim sklepom vednega boljšanja našega življenja. Premišljevanje obsega torej in v dobrem vadi vse dušne moči. Pamet preudarja versko resnico na vse strani in jo obrača na pretečeno življenje in na sedanje razmere in potrebe. Ti preudarki vzbudijo v srcu razne občutke: veselje ali žalost, — mir ali strah, — navdušenje ali boječnost, — hrepenenje ali stud, — zadovoljnost ali kesanje; in kar srce misli, želi in čuti, to izrazuje ter izjavlja v živih zdihljeh pred Bogom. Vse to pa voljo nagne, da človek sklene vsled spoznane resnice tudi živeti; to je, se varovati grehov, ki so tej resnici nasproti, in se vaditi v čednostih in dobrih delih, ki jih ta resnica priporoča ali celo veleva. V premišljevanju torej pamet preudarja, srce moli in volja dobre sklepe dela.«

Na dalje pravi Kosar: »Kmečki in služebni ljudje bodo sicer prav mnogokrat komaj družega časa za premišljevanje našli, kakor čas, ko grejo na delo ali z dela, ali tudi pri delu. Kolikokrat imaš četrtno ure, pol ure in še dalje, da prideš na njivo, na travnik, v gorice, v les, kjer imaš opraviti: koliko lepega premišljevanja bi lahko gredoč po stezi opravil! Kako lahko in koliko obilno bi mogli premišljevat zlasti pastirji in pastarice na paši! O takih prilikah seveda premišljevanje ne bo teklo v takem redu in se tako vršilo, kakor doma ali v cerkvi; ali sv. Duhu bo tvoja resna in po svetosti hrepeneča volja silno dopadla, in z veseljem te bo učil, kako se na stezi in med delom premišljuje, in bo tvoj trud obilno blagoslovil. Zato le srčen in stanovitven bodi, in trdno zaupaj v Boga ter se pogumno loti sv. premišljevanja. V kratkem boš premagal vse težave in boš našel v tej sveti vaji toliko veselja in sladkosti, luči, tolažbe in moči, da je gotovo nikoli več opustil ne bodeš, ako se je enkrat privadiš.«

Slednjič nam podaja 30 premišljevanj za 30 dni meseca, »ki so izpeljane v onem duhu, kakor se navadno duhovne vaje ali eksercicije obhajajo.«

»Kakor pa se ene in iste telesne hrane, in naj bi bila še tako ukusna, sčasom naveličamo, in zato radi hrano spreminjamo po raznih dnevih, praznikih in letnih časih; in kakor nam ista še tako dobra hrana vsak čas dobro ne služi, in zlasti v bolezni druge hrane potrebujemo kakor v zdravih dneh: isto velja tudi od dušne hrane.« Prav zato nam podaja Kosar še posebnih pobožnostij za godove in praznike cerkvenega leta, nam priporoča v dušnih in telesnih nevarnostih posebne molitve in blagoslove, kakor tudi ima tolažilno besedo za bolnike in umirajoče.

Med slovenski svet je razpečanih več kakor 70 tisoč izvodov »Nebeške hrane«, po katerih uči in bo vedno učil špirtual Kosar verno ljudstvo duhovnega življenja.

Gospodarske stvari.

Olajšave pri prejemanju soli za živino.

Številka 244 državnega zakonika, oziroma številka 50 ukaznika finančnega ministerstva iz leta 1894 obsega novo naredbo c. kr. finančnega ministerstva z dné 28. decembra 1894. l. o dobavi soli za živino po znižani ceni. Dočim zadeva prvi oddelek te naredbe »skladišča za živinsko sol«, povsem novo napravo, o kateri se bode še pozneje govorilo, se v drugem oddelku naredbe vsem občinam, za katere bi se v prihodnje ne utegnila napraviti posebna skladišča za živinsko sol in za katere tedaj gledé dobave živinske soli po znižani ceni od strani njihovih živino posedujočih poljedelcev v obče dotična dosedanja določila naredbe finančnega ministerstva z dné 20. decembra 1893. l. (drž. zak. št. 176, ukaznik finančnega ministerstva št. 57 iz leta 1894.) tudi nadalje še v veljavi ostanajo, ta določila na dvojno stran prav bistveno olajšujejo.

Po § 19. nove naredbe so namreč občinski predstojniki pod v tem paragrafu navedenimi pogoji pooblašteni, potem, ko je naročena pošiljatev živinske soli k njim dospela, uradno zaporo, ki se nahaja na vsaki vreči taiste, v svrhu razdelitve v nji obsežene živinske soli med za vsprejem te soli opravičene poljedelce sami odvzeti, če v dveh dneh po zglastitvi, da je pošiljatev živinske soli dospela, ne pride k njim nobeden finančni organ, da bi zaporo odzvel.

Še važnejša je v § 18. naredbe dovoljena odprava ustanovitve in naznanila določenega obroka za vsako posamezno občino gledé naročitve živinske soli po znižani ceni. Doslej je mogla občina naročiti, oziroma prejeti to sol še le od tistega osmih mesecev februarja do všteteja septembra počenši, katerega je dotični občini v to določila že naprej pristojna finančna deželna oblast. Vsled tega si je moglo več občin živinsko sol oskrbeti čestokrat še le mnogo pozneje, kakor so taisto potrebovale, dočim so prišle marsikatere druge občine, koje bi živinsko sol rade dobile šele v poznejšem času, po vsporedu za dobavo te soli že v kakem prejšnjem mesecu na vrsto.

Po prej navedeni novi določbi smejo od l. 1895. naprej vse občine množino živinske soli po znižani ceni, ki pripada na leto za njihove živino posedujoče poljedelce kadarkoli hočejo med 1. januarjem in 15. decembrom vsacega leta naročiti ter je nadalje popolnoma občinskim predstojnikom prepuščeno, določiti za to najprikladnejši čas. Živinska sol, ki se naroči potem od občinskih predstojnikov s posredovanjem oddelka za solna posla c. kr. glavnega ravnateljstva avstr. železnic, bode se oddajala pri od finančnega ministerstva določenih c. kr. zalogah soli po vrsti, kakor so posamezne na naročila pri teh zalogah dospela, kolikor je mogoče z ozirom na vsakokratne tamkaj shranjene množine živinske soli.

Dosedanja določba, po kateri morejo poljedelci jedne občine v razmeri z njihovo tačasno živino nanje pripadajočo množino živinske soli le skupaj in na jedenkrat po predstojniku dotične občine prejeti, pa ostane gledé vseh občin, ki se v prihodnje ne pridelé morebiti kakemu »skladišču za živinsko sol«, tudi nadalje v veljavi. Ta določba se ni mogla opustiti, ker je za posameznega kmetovalca na leto povprek odpadajoča množina živinske soli po znižani ceni tako malenkostna, da bi bila za kmetovalca mnogo predraga, če bi jo hotel posamezno prejeti iz c. kr. solnih zalog, ki so večinoma zelo oddaljene in se razun tega tudi že iz opravičnih ozirov ne morejo pečati s prodajo tako malenkostnih količin; kajti le za one tovore živinske soli, ki

zavzemajo cel vagon, ali vsaj pol vagona, to je 100 oziroma 50 meterskih stotov, dovolile so uprave avstrijskih železnic znatno znižano vožno ceno.

Da se sedaj ta tarifna ugodnost kolikor možno izkoristi in prejemni stroški soli za živino kar najbolj omejijo, je neobhodno potrebno, da se živinska sol prejema za celo leto na jedenkrat in vsaj po občinah, mnogokrat pa, če celo na vso občino odpade manj kot 100, oziroma 50 meterskih stotov na leto, tudi od več občin skupaj, to je »kumulativno«, po predpisih v § 8, odstavek 2. naredbe finančnega ministerstva z dné 20. decembra 1893 l. (drž. zak. št. 176, ukaznik št. 57), iz c. kr. zalog za sol. Poleg težkoč, ki se protivijo marsikje zjedinjenju več občin na tako skupno prejetje živinske soli, se ne dá tajiti, da mora biti za mnoge kmetovalce težavno živinsko sol na jedenkrat za celo leto naročiti in zanjo odpadajočo kupno ceno naprej pripraviti in položiti.

Da se pride tej neprilичnosti po možnosti v okom, je finančno ministerstvo, — ker za upravo solnega monopola veljavna načela ustanovitve državnih prodajalnic živinske soli poleg že obstoječih c. kr. zalog soli ne dopuščajo — v prvem oddelku nove naredbe dovolilo, da smejo samoupravne in poljedeljsko-gospodarske skupščine napraviti pod v onem oddelku navedenimi pogoji »skladišča za živinsko sol«. Potem ni nikake ovire, da one izmed navedenih skupščin, katerim finančno ministerstvo napravo skladišč za živinsko sol dovoli, vzdržujoč svojo odgovornost in jamstvo nasproti finančni upravi za izpolnjevanje predpisanih pogojev, ustanovitev in oskrbovanje, oziroma vodstvo dotičnih skladišč za živinsko sol (morebiti ponudbenim potom) prepusté drugim osebam, zlasti tudi trgovcem, kateri bi bili za to pač najbolj sposobni in bi tudi gotovo radi bili pripravljeni, žrtvovati za ustanovitev in opravljanje skladišč živinske soli potrebna denarna sredstva, že zaradi tega, ker bi s tem razširili krog svojih naročnikov.

Ustanovitev skladišč živinske soli bode kmetovalcem njemu prideljenih občin v tem oziru na korist, da si bodo živinsko sol v oni zalogi do vsakemu posameznemu na leto odmerjene množine mogli oskrbeti, oziroma nakupiti o vsakem času v poljubnih delnih količinah, kakor druge gospodarske potrebšine. Tudi je pričakovati, da se bode živinska sol v zalogah oddajala kmetovalcem po kolikor mogoče nizkih cenah ker zaloge taisto lahko prejemajo z najnižjimi prevoznimi stroški in ker bodo skupščine, kojim se je ustanovitev skladišč dovolila, gotovo zavzemale gospodarskemu prospehu popolnoma ustrezajoče stališče.

Z ozirom na vse te z ustanovitvijo takšnih skladišč za živinsko sol združene ugodnosti in olajšave gledé dobave živinske soli po znižani ceni se mora le želja izreči, da bi se poklicane samoupravne, posebno pa poljedeljsko-gospodarske skupine v korist živino posedujočih kmetovalcev in v prospeh domače živinoreje za njim izročeno uravnavo c. kr. dopuščenih skladišč živinske soli v celi deželi na vso moč potrudile in v vsakem sodnem okraju najmanj jedno tako skladišče ustanovile, pri čemer jih bodo pristojna finančna oblastva najkrepkejšo podpirala.

Žitne cene v Mariboru od 1. febr. do 9. febr. Po hektolitrih: pšenica 5 fl. 50 kr., rž 4 fl. 30 kr., ječmen 4 fl. 45 kr., oves 3 fl. 50 kr., turšica ali koruza 5 fl. 45 kr., proso 4 fl. 30 kr., ajda 4 fl. 70 kr. in fižol 7 fl. 70 kr.

Sejmovi. Dne 16. februvarija v Poličanah (svinjski sejem) in v Kostrivnici. Dne 18. febr. v Braslovčah. Dne 19. febr. na Gornji Polskavi in v Pišecah. Dne

20. febr. v Imenem (svinjski sejem). Dne 21. febr. na Bregu pri Ptuj (svinjski sejem) in v Šoštanju. Dne 22. febr. v Teharji in pri Sv. Filipu v Veračah.

Dopisi.

Iz Gradca. (Katoliško tiskovno društvo.) Kar je nam družba sv. Mohorja, je štajarskim Nemcem njih »tiskovno društvo«, ki je imelo 28. januarija t. l. svoj občni zbor, kjer se javno polaga račun. Letos bil je pa ta zbor posebno mnogoštevilno obiskan, ker šlo je za petindvajsetletnico. V številu udov društvo res strašno nazaduje od leta do leta, ni tako navdušenih poverjenikov kot pri nas, zadnje leto bilo je udov ne do cela 6000. A ker se društvo peča z knjigotiskom in trštvo na veliko, napredujejo tem bolj društveni zavodi, združeni z tiskarnami, katerih je troje: »Styria« in »Guttenberg« v Gradcu, »Judenburg« v Judenburgu. Te stojijo na vrhuncu dandanes le mogočega napredka in jim nesejo 25% čistega dohodka! — Zvečer onega dne bilo je slavnostno zborovanje v rokodelskem domu. Slavnostni govor imel je glasoviti o. Abel D. J. z Dunaja, potem so se na gledališkem odru tam kazale »žive slike«, predstavljajoče zgodovino katoliškega gibanja zadnjih 25 let, opirajé se na zgodovino sv. križa. Predstavljali so namreč te »slike« res živi ljudje, ali bilo jih je videti, kot bi bile podobe iz kamna sekane in iz lesa rezane. Se ve, je treba k temu pravega umetnika-voditelja in tak je v resnici mož, ki je te žive slike »stavil«, veren umetnik, rodom Ljubljčan, Kurz pl. Goldenstein. Posebno navzoče kmečko ljudstvo, ki še kaj takega nikdar videlo ni, je kar strmelo. Star kmetič za menoj vskliknil je na glas v svojem spakedranem narečju: »To naj bi naši liberalci videli!« — Dan bil je res sijajen! Na shodu se je tudi naša slavna družba sv. Mohorja častno omenjala. — Učimo se tedaj v krščanski zastopnosti drug od drugega, in posnemajmo, kar vidimo dobrega tudi na naših sosedih, in ne samo obstanek, tudi napredek nam je zagotovljen! F. S. Š.

Iz Jarenine. (Slomšekova svečanost.) Premile besede: »Prava vera bodi vam luč, materni jezik bodi vam ključ do krščanske in narodne omike in prave sreče«, katere so nam kot drag slovenski biser zapustili nepozabljivi knezoškof Anton Martin Slomšek, zbudile so hvalečnost tudi v srcih jareninskih kmetov. Naše kmečko bralno društvo si je naročilo Slomšekovo sliko, katera naj bi v čitalničnih prostorih viseča, vsakemu rodoljubo vzbudila v sreči sveti opominj: »Ljubi rojak, ne pozabi premilega slovenskega dobrotnika!« Sliko je izdelal znani slovenski akademični slikar J. Dekleva v Mariboru, njeno odkritje se bode vršilo pri Slomšekovi svečanosti dne 17. svečana v Jarenini, pri kateri priložnosti g. dr. Bezjak blagovoljno prevzame slavnostni govor. Vsi rodoljubi se najljudneje vabijo k mnogobrojni udeležbi. Zaradi lepšega in večjega prostora vršila se bode svečanost v gostilnici g. Deučmana.

Pesniški.

Od Velike Nedelje. (Bralno društvo) »Mir« je dne 27. januarija imelo svoj redni občni zbor ter so bili v odbor voljeni gospodje: Florijan Kuharič, obč. predstojnik, predsednikom; Jakob Menhart, kaplan, podpredsednikom; Ivan Veselič, posest., tajnikom; Jurij Skvorc, trgovec, blagajničarjem; Tone Eberl, učitelj, knjižničarjem, ki je ob enem tudi pevovodja; odbornikom pa gg.: Ivan Meško, posestnik in obč. predstojnik; Ivan Kosar, nadučitelj; Tone Habjanič, posest.; Lorenc Šoštarič, posestnik. Pokazalo se je o tej priliki, da društvo vsestransko zelo napreduje ter sme v tem oziru

smelo gledati v bodočnost. Za leto 1895. sklenilo je društvo si naročiti sledeče časopise: »Slov. Gospodar«, »Edinost«, »Domovina«, »Mir«, »Domoljub«, »Popotnik«, »Vrtec« v dveh iztisih, »Südst. Post«, »Dom in svet«, »Cvetje z vrtov sv. Frančiška«, »Slovanska knjižnica«. Na dalje pristopi kot ud k družbi sv. Mohorja, Matici slovenski ter družbi sv. Cirila in Metoda. Brezplačno nam pošilja gosp. Mato Irgolič, trgovec v Zagrebu, dnevnika »Agramer Tagblatt« in »Hrvatsko«. Zraven tega ima društvo že lepo število knjig na razpolago tako, da je za berilo vsem udom dovolj oskrbljeno. Dal Bog, da se ga vsi pridno poslužujejo in se razvedrujejo! J.

Iz Slovenskih goric. (Vinorejsko društvo.) Vinorejci in prijatelji prežlahatne vinske kaplice, vzbudimo se iz dolgega spanja; že je skrajni čas za nas, da resno pomislimo, kako bi se dalo vinorejstvo na boljšo stopinjo povzdigniti in kmetovalcu do gmotnega stanja pomagati! Ne zamudimo zlatega časa več, združujmo se! Povabljeni ste, prijatelji vinorejstva, h glavni vinorejski skupščini k Sv. Benediktu na 17. februarja t. l. Ob 3. uri popoldne se novi člani vsprejemajo v šolskem posloju; točno ob 4. uri pa se začne zborovanje ravno tam. Vspored: 1. Pozdrav, 2. poročilo, 3. govor o vinorejstvu, 4. prosti pogovori in nasveti. Potem pa se podajo društveni člani iz šole h krčmarju Josipu Kranarju, kjer bode zabava: Igra, godba, petje in srečanje, tudi se bode po možnosti skrbelo za dobro postrežbo. Vabimo Vas prav uljudno, da pridete k zboru in k zabavi! Peščanski.

Iz Zalea. (Ustanovni shod) slov. katol. delavskega društva se je jako slovesno praznoval preteklo nedeljo. Ob 4. uri popoldne otvori zborovanje č. g. J. Dekort in pozdravi okoli 150 došlih delavcev in č. g. goste, kakor mil. g. opata in svetlega kneza Salma. Potem je bila volitev odbora in predsednikom je bil izvoljen g. Jern. Meh, podpredsednikom č. g. M. Ulčnik in tajnikom č. g. M. Osenjak. Za tem govori č. g. prefekt Korošec o skrbi sv. cerkve za delavce, gospod D. Hribar o bedi delavcev in potrebi krščanskih delavskih društev in g. J. Gostinčar iz Ljubljane o delavskem vprašanju, katero socijalni demokrati ne morejo nikakor rešiti, pač pa krščanski socijalisti. Ker tem govorom nihče ni imel kaj pripomniti, sklene g. podpredsednik zborovanje s trikratnim živio-klicem sv. očetu, milostlj. knezoškofu in presvetl. cesarju. — Došlo je pet brzojavnih pozdravov, od katerih je posebno vse razveselil prelepi odgovor mil. knezoškofa, ki se glasi: »Za izraz verne udanosti izrekam spodobno zahvalo. Pozdravljam vesel ustanovitev časa primerne in zato hvale in podpore vrednega društva, kateremu želim vso obilnost božjega blagoslova. Mihael, knezoškof«.

Iz Celja (Kat. podpornemu društvu) za vzdrževanje dekliške šole šolskih sester so darovali, oziroma letnino plačali sledeči p. n. č. gg. udi: Občina celjske okolice 300 gold., celjska posojilnica 150 gold., okrajni zastop celjski 100 gld., Ana Dimec v Medlogu 50 gld., slavne posojilnice: v Konjicah 25 gld., v Žalcu 20 gld., v Vitanju in v Mozirju po 15 gld., v Gornjem gradu 5 gld., Fr. Naprudnik, duh. v pokoju, 20 gld., Jož. Dekort, kaplan v Žalcu, 13 gld. 60 kr., dr. Iv. Mlakar, prof. v Mariboru, Val. Mikuš, kaplan v Št. Juriju, Pet. Erjavec, žup. v Trbovljah, Bl. Rotnik, duh. v pok., po 10 gld., Vin. Kolar, prov. v Reki, 8 gld. 9 kr., Jernej Voh, nadžup. itd. v Konjicah, 5 gld. 50 kr., Jož. Majcen, dvor. kapl., Ant. Veternik, kapl. v Trbovljah, Ant. Hajšek, čast. korar itd. v Slov. Bistrici, Jak. Krušič, žup. v Št. Andražu, Fr. Korošec, prefekt v Mariboru, Ter. Jezernik, neimenovan v Vojniku, Jak. Marzidovšek, c. in kr. voj. kapl., Iv. Krener, žup. v pok., Fr. Walter, žup. v Rajhenburgu, monsig. Luka Jeran, kanonik v

Ljubljani, Fr. Hrastelj, žup. v Ribnici, Jur Šelih, kapl. v Novi cerkvi, Ant. Šlander, župnik v Starem trgu, po 5 gld., Marjeta Štupica 4 gld., Ljud. Schellander, c. kr. fin. urad. v pok., Ant. Žizek, zdravnik, Fr. Lončar, tajnik posojilnice, Jož. Kardinar, kapl. v Dobrni, neimenovan v Celju po 3 gld., Fr. Krašovec, pozlatar, 2 gld. 50 kr., Alojzija Stožički, hiš., neimenovan iz Št. Jurija, Mar. Farčnik, oskrbnica, Neža Pfeifer, hiš., Mat. Murn, hiš. posest. na Bregu, Jan. Kozinc, žup. v Slivnici, Antonija Cerjak, posest. v Rajhenburgu, Ivanka Žizek, zdrav. soproga, Jak. Merc, žup. v Črešnjicah, Liza Marot, zaseb., Mart. Ulčnik, kaplan v Grižah, Helena in Ana Lipovšek, Matevž Glinšek, župan, Jozefa Lipovšek, pos. v Medlogu, Karol Šah, posest. v Liscah, Ana Strašek, gospa v Celju, Mih. Gobec, posestnik v Babnem, Jan. Zupanc, posest. v Gaberjih, Mat. Šah, črevljar, po 2 gld., Marko Tomažič, kaplan v Konjicah, 2 gld. 50 kr., v pušici »pri grozdu« 2 gld. 54 kr., pri »grenadirju« 2 gld. 72 kr., več skupaj 4 gld. 56 kr. Bog plati vsem dobrotnikom!

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Nj. veličanstvo svetli cesar so se 11. t. m. odpeljali na južno Francosko v Kap Martin in ondi ostanejo s svetlo cesarico kakih 14 dnij. — Državni zbor se spet začne dne 19. t. m. Na dnevnem redu bo 1. poročilo peticijskega odseka o peticijah; 2. nadaljevanje podrobnega razgovora o načrtu kazenske postave.

Gornjeavstrijsko. Deželni zbor je 7. t. m. sprejel predlog, s katerim se deželni odboru naroča, da se vsled škofove želje posvetuje z deželnim šolskim svetom in škofijskim ordinarijatom glede pomnožitve ur za veronauk na ljudskih solah. Cesarski namestnik je izjavil, da bode vlada temu ugodila.

Češko. Menda kmalu spomladi bodo volitve za češki deželni zbor. Mladočehi se že pripravljajo. Postavili bodo svoje kandidate v vseh čeških pokrajinah, tudi v tistih, katere sedaj zastopajo Staročehi. — Dne 4. februarja je liberalni poslanec dr. V. Russ poročal v Karlovi h varih. Značilno je, da so ga le židje poslušali in mu ploskali.

Tirolsko. Več kmečkih občin je prosilo, naj se na jednorazrednih ljudskih solah namestijo šolske sestre, ki manj stanejo, kakor učitelji. Deželni zbor je sprejel ta predlog, da se predloži učnemu ministerstvu.

Štajarsko. O izstopu naših poslancev iz deželnega zbora govori se na prvem mestu. Deželni glavar je pozneje hotel svoj podpis zagovarjati, pa se mu ni posrečilo. V soboto pa so nemški konservativci v deželnem zboru predlagali, naj vlada na spodnjem Štajarskem tako uredi srednje šole, da bodo dijaki razumeli oba deželna jezika, ko zapusté učni zavod.

Koroško. Lani je deželni zbor sklenil postavni načrt o napravi deželne hipotečne banke, toda 5. t. m. se je deželni zboru naznanilo, da ta postavni načrt ni dobil cesarjevega potrjenja. — V Medgorju so pri obč. volitvah zmagali v 3. in 2. razredu Slovenci.

Kranjsko. Na Dolenjskem utegne v mestih in trgih pri dopolnilni volitvi v državni zbor g. Tomo Zupan zmagati. Te dni je objavil poziv na volilce. — Prih. mesec se bode otvoril na c. kr. strokovni šoli za lesno obrt v Ljubljani oddelek za pletarstvo. Učiteljem je imenovan g. J. Baran.

Primorsko. Goriški slov. polanci se ne morejo več pogajati z laškimi, ker ti za »Agro Monfalconese«

in furlansko železnico preveč podpore zahtevajo. V kratkem bode deželni zbor razpuščen. — V Istriji bode mnogo volilnih shodov. Shoda volilcev v Baderni, katerega je sklical dr. M. Laginja, se je udeležilo 2000 navdušenih volilcev.

Dalmatinsko. Minolo soboto so neznani pobalini v hrvaški gimnaziji v Spletu po vseh razredih raztrgali cesarjeve podobe in pa zemljevide Avstrije. Hrvatsko ljudstvo je sila razkačeno in mesto Splet obeča 200 gld. onemu, ki pripravi oblasti zlikovecem na sled.

Ogersko. Še le 14 dni deluje ljudska stranka in že se je te dni pri 4 dopolnilnih volitvah za državni zbor častno obnašala. Bog ji daj mnogo sreče! — Ministerski predsednik Banffy je sklenil z liberalci Andrassyjeve stranke in nekaterimi katoličani kompromis, da se postava o ravnopravnosti židov nespremenjena sprejme.

Vnanje države.

Rim. Sv. oče so poslali ruskemu carju pismo, v katerem se mu zahvaljujejo, da je ukazal izpustiti onih 14 katoliških duhovnikov, katere so minoli mesec zaprli v Varšavi. — V prihodnjem konzistoriju bodo sv. oče Leon XIII. govorili o verskem stanju zlasti na Italijanskem. Tokrat ne bodo imenovali nobenega kardinala, pač pa izvolitev nekaterih škofov potrdili.

Italijansko. Na Siciliji vlada spet grozna revščina. Nekaj ljudi je že za lakoto umrlo. Enako je na nekaterih drugih krajih, tako v Acerri pri Neapolju in v Sant' Abbadiji, kjer so kmetje povzročili krvavi punt. — V Milanu je pri obč. volitvah zmagalo 58 katoličanov in 28 demokratov.

Belgijsko. V zbornici je minister zunanjih stvari, Merode, naznanil, da je vlada že 9. jan. sklenila pogodbo s Kongo-državo v Afriki, po kateri pride Kongo-država Belgiji v last. Zbornici tedaj naj samo potrdita že sklenjeno pogodbo.

Nemško. Poljedelci ob Reni so imeli včeraj shod v Koloniji. Bržčas so se izrekli zoper Kanitzev predlog, da naj uvoženo žito država prodaje. — V okraju Mörs-Rees je pri državnozbornski volitvi zmagal kandidat katol. centra Fritzen, dasi je ondi veliko luteranov in so pri zadnji volitvi katoličani podlegli.

Bolgarsko. Vlada je te dni 14 stotnikov in 1 nadporočnika odstranila iz vojske bojda brez pravega uzroka. Pravi se, da so Stambulovi pristasi. Ravno tako sedanja vlada trebi med uradniki. Tako so dozdej delale vse vlade, in to je krivo, da se uradniki veliko bolj pečajo s politiko, kakor s svojimi posli.

Turško. V Ismidtu imajo neki francoski misionarji mal samostan. Prosili so po svojem poslanstvu turško vlado, naj jim dovoli sezidati kapelico. Predno je prišlo dovoljenje, so nekaj malega popravljali pri poslopu. Turški guverner je nato poslal policijskega komisarja z vojaki, naj to zabranijo, češ, da še ni došlo dovoljenje. Ker prednik o. Dominik ni hotel odpreti, razbili so mu vojaki duri, razrušili neki zid in njega zaprli. Francoski poslanik je zahteval zadoščenja. Guvernerja in policijskega komisarja so prestavili, o. Dominika so pa izpustili in ga prosili odpuščenja.

Azija. Japonci so proti Kitajcem povsod zmagovalci. Za Vajhajvajem dobili so v svojo oblast trdnjavo na otoku Lingkungta. Poslednje kitajsko brodovje je uničeno. Kitajci bodo gotovo evropske države na pomoč klicali, naj posredujejo. Japonci pa se za kar bode ne bodo hoteli pobotati.

Za poduk in kratek čas.

Vurberg.

(Krajepisno-zgodovinska črtica; spisal M. Slekovec.)

(Dalje.)

Pa cesar se nihče ni nadjal, se je zgodilo. Leta 1403. je namreč Bernardu Ptujskemu porodila druga soproga Valburga, roj. grajska kneginja Magdeburška, sina Friderika V. Ta je dvajset let star prosil vojvodo Ernesta, naj bi mu podelil deželne fevde, katere je njegov koncem l. 1422. umrli oče Bernard imel, namreč grade Fram, Hausambacher, Monsberg in Weinberg, kar je dne 26. marcija 1423 tudi dobil.¹⁾

Po smrti Bernarda Ptujkega je Vurberg dobil za kratek čas novega gospoda, namreč Ulrika Walseeskega, deželnega glavarja na Štajarskem, in sicer vsled omenjenega zaveznega pisma z dne 14. februarja 1398. Po njegovi smrti l. 1432. pa se je Friderik V., sin Bernarda Ptujkega, zelo potegoval, da bi solnograški fevdi, med temi Vurberg bili njemu izročeni, v kar pa solnograški nadškof Janez, ki mlademu in lahkomiselnemu Frideriku ni prav zaupal, ni takoj privolil. Ko pa se je nadškof precej časa v Ptuj mudil, začel je januarja 1433 grof Herman Celjski posredovati ter se za Friderika potegovati. Inko je ta dne 11. t. m. vpričo mnogo plemenitnikov pripoznal odvisnost od solnograškega nadškofa, izročil mu je nadškof, četudi nerad, Ormož, Središče in Vurberg v fevd. Pa kar je nadškof slutil, se je zgodilo; Friderik je začel zelo samovlastno postopati in dan za dnevom so nadškofu dohajale tožbe zoper njega. Kot grajski knez je pripustil, da so solnograškim meščanom že pred mestnim ozidjem konje izpregali, in mestu na škodo tujci zunaj mesta in tudi v mestu tržili. Prisvojil si je brod in most prek Drave, napravil nov mlin ter se branil odrajtovati solnograški cerkvi gorno od svojega vinograda v Tepsovi niže Maribora in desetino v župniji sv. Lovrenea v Slov. goricah. Vsprejemal je meščanske rokodelce v svojo službo ter nje s tem odtegnil mestni sodniji; tudi je od Ptujčanov pobiral večjo mitnino, kakor je bila v prejšnjih letih v navadi.

Zaradi teh in drugih enakih nepostavnostij pritožil se je nadškof dne 21. aprila 1433 celo pri vladarju Sigmundu, ki je vojvodo Viljelma Bavarskega kot razsodnika imenoval.²⁾ Toda ni znano, kako se je ta neljuba zadeva poravnala; — najbrž so razprtije trajale še par let, dokler jih ni smrt Friderikova poravnala. Umrli je namreč dne 6. januarja 1438 še le 35 let star ter ter je bil pri dominikanih v Ptuj pokopan. Njegov grobni spominek nahaja se sedaj v ptujskem gradu in ima sledeči napis:

»Anno. Dni. M. CCCC. XXXVIII. an. der. Heilige. drey. Kunig. Tag. starb. der. edl. Herr. Friederich. von. Pettau. Obrist. dem. Gott. genadig. sey.«

Z njim je izumrla rodovina Ptujskih gospodov. Ker pa je Friderik za slučaj, da umrje brez moških dedičev, že dne 30. junija 1428 svoje solnograške fevde svojem svaku Ivanu grofu Schaunberškemu sporočil,³⁾ dobil je slednji po Friderikovi smrti brezdvomno tudi Vurberg. Z ozirom na to mu je vojvoda Friderik Avstrijski dne 1. maja 1438 tudi dovolil, da sme rabiti grb Ptujskih gospodov, namreč zmaja in sidro.⁴⁾

Pa Ivan prof. Schaunberški Vurberga ni dolgo posedal, kajti že l. 1441. dne 22. decembra sta se sestri umrlega Friderika Ptujkega, Ana grofica Schaunberška

¹⁾ Archiv. f. Kunde oest. Gesch., II. 444.

²⁾ Muchar, VII., 230 in Chmel, Gesch. K. Friedr. IV., I., 163.

³⁾ Dr. Alb. v. Muhar, Gesch. Steierm., VII., 200 in Chmel, Gesch. K. Friedrichs IV., I., 524—526.

⁴⁾ Stülz, št. 835 v „Denkschriften“, XII., 417.

in Neža Stubenberška gledé zapuščine rajnega brata tako pogodili, da je Vurberg dobila Neža, soproga Leutolda Stubenberškega¹⁾. Vsled tega je Vurberg prišel v last plemeniti rodovini Stubenberški, ki ga je blizu 200 let posedala. Nekateri dalnji sorodniki so sicer ugovarjali, trdeč, da navedena dedinska pogodba med sestrama umrlega Friderika Ptujskega ni bila veljavna. Po takratnih postavah so namreč v slučaju smrti brez moških naslednikov fevdi pripadli cesarju, ki jih je potem navadno kateremu izmed rajnega rodovine podelil. Zato je morala tudi Neša Stubenberška Vurberg in druge fevde, katere je bila po bratu Frideriku podedovala, v soboto pred cvetno nedeljo (13. aprila) 1443 cesarju ne le izročiti, ampak za slučaj, da bode brez moških dedičev umrla, tudi sporočiti,²⁾ še le potem je cesar dotične fevde podelil Stubenbergom ter jim tudi dovolil, da smejo, kakor Schaunbergi, kačo in sidro vsprejeti v svoj grb.

Kmalu potem je Vurbergu pretila velika nevarnost, katero sta le ugodna lega gradu in pogum njegovega lastnika Leutolda Stubenberškega odstranila.

(Dalje prih.)

Smešnica. Mož: »Ljuba žena, ali me hočeš ljubiti tistokrat, ko me več na tem svetu ne bode?« Žena: »O, tedaj te bodem še desetkrat rajši imela!«

Razne stvari.

Nj. veličanstvo svetli cesar so imenovali dne 28. januarija t. l. prečastitega gospoda

Dr. Ivana Mlakarja

kanonikom stolnega kapitla v Mariboru. Novi kanonik so bili rojeni 1845 pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju, v mašnika posvečeni v Mariboru 1872 in so služili kot kaplan v Ljubnem, pri Sv. Križu na Slatini in v Konjicah. Jeseni 1878 postali so v Mariboru podvodja v dijaškem semenišču, 1. marcija 1879 profesor bogoslovja in 8. okt. t. l. doktor bogoslovja. Dne 25. marcija 1886 so bili imenovani za vodjo dijaškega semenišča in 26. oktobra t. l. za kn. šk. duhovnega svetovalca. Ker za »Slov. Gospodarja« in katol. tiskovno društvo imajo nevenljive zasluge, zato jim ob tem imenovanju »Slov. Gospodar« hvaležno kliče:

„Na mnogaja leta!“

(Ljudski shod) skliče Slovensko društvo v nedeljo 17. t. m. ob 3. popoldne v gostilnici g. M. Poliča pri Sv. Lenartu v Slov. goricah; trije gospodje poslanci dr. Radaj, Fr. Robič in dr. Gregorčec bodo poročali o deželnem in državnem zboru.

(Vincencijeva družba) za mestno župnijo v Mariboru je zadnje nedeljo imela občni zbor, katerega so počastili milostlj. knezoškof. Predsednikom družbe je zopet bil izvoljen č. g. kateket Jan. Vreže.

(Ptujski prošt), preč. gosp. Jož. Heržič, bil je slovesno predstavljen dne 7. t. m. Duhovnikov se je zbralo iz domače škofije blizu 30, katerim se je iz graške škofije pridružil č. g. župnik Ig. Joherl. Slavnostni govor je imel preč. g. kanonik dr. J. Pajek. Pri svečanosti so bili zastopani vsi uradniki in vsa oblastva ptujska.

¹⁾ Rokopis št. 13,996 v c. kr. dvorni knjiž. na Dunaju.

²⁾ Muchar, Gesch. Steierm., VII., 314.

(Imenovanje.) Nj. veličanstvo svetli cesar so imenovali predsednika okrožnega sodišča v Celju, gosp. dr. Alberta Gertscherja, višjim državnim pravnikom v Trstu.

(Katol. delavsko društvo) z nemškim in slovenskim oddelkom se bode kmalu v Mariboru ustanovilo. Društvena pravila so se že odposlala v potrjenje c. kr. namestniji v Gradec v potrjenje.

(Deželni zbor.) Ker so naši vrli gg. deželni poslanci dne 8. t. m. izstopili iz deželnega zbora, napravilo je to velik utis na vlado in na vse zmerne avstrijske državljane. Te dni je prišel bivši deželni glavar in sedanji trgovinski minister, grof Wurmbrand, iz Dunaja v Gradec, da posreduje, naj slov. poslanci zopet vstopijo v deželni zbor.

(Gg. volilci Šaleške doline) so 13. t. m. izrekli veselje nad tem, da so slov. poslanci izstopili iz deželnega zbora, zatrjevaje jih: Narod je za Vami!

(Katol. pol. društvo »Edinost«) v Vojniku je navdušeno izreklo 10. t. m. našim deželnim poslancom ob izstopu iz dež. zbora svoje priznanje.

(Občinske volitve.) V Vuzenici so Slovenci dne 7. t. m. sijajno zmagali v III. razredu; gotovo še bodo v onih dveh; v Velenju pa prvokrat dne 8. t. m. v vseh treh razredih. Pri Kapeli blizu Radgone pa so dali vsem »Bračkijancem« že davno zaslužen slovo.

(Bralno društvo v Negovi) ima v nedeljo, 17. t. m. ob 3. uri popoldne v hiši g. Špirka svoj redni občni zbor z običajnim vsporedom in prosto zabavo.

(Bralno društvo za Laški trg in okolico) priredi 17. februarja ob 6. uri zvečer v pivovarni g. S. Kukeca na Laškem veselico z gledališkima igrama »Ravni pot najboljši pot« in »Kje je meja?« ter s petjem. Vstopnina za nečlane 40 kr.; za člane 20 kr.; za kmete 10 kr.

(V Konjicah) bo tamošnje »katol. pol. društvo« v nedeljo, 17. t. m. ob 3. popoldne zborovalo. Pri tej priložnosti bode deželni poslanec onega okraja g. dr. Sernek poročal o najnovejših prezanimivih dogodkih v deželnem zboru v Gradcu.

(Bralno društvo pri Sv. Andražu) v Slov. gor. priredi v nedeljo, 17. t. m. v šoli veselico s sodelovanjem domačega pevskega zbora ter z gledališko igro »Mutec«. Začetek ob 3. uri popoldne. Po veselici je prosta zabava v gostilnici g. Rola s petjem in godbo.

(Odbor bralnega društva »Edinost« v Središču) je sestavljen za tekoče leto iz teh-le gospodov: J. Kolarič, načelnik, R. Kolbesen, tajnik in denarničar, J. Stros, knjižničar, Fr. Horvat, J. Klemenčič, J. Polanec, M. Šinko. Želeli bi, da bi se začeli zanimati za društvo tudi oni tržani pa tudi okoličani, ki še do sedaj niso bili vpisani med ude. Knjig in časnikov bode društvenikom tudi za prihodnje leto precejšnje število na razpolago.

(Bralno gospodarsko društvo) v Št. Janžu na Dravskem polju ima v nedeljo, 17. t. m. ob 3. uri popoldne v gostilnici gosp. Sela svoje občno zborovanje s predavanjem o sadjereji g. J. Belé-ta. Zatem sledi prosta zabava s petjem in gledališko predstavo.

(Veselico in javni zbor) z dvema podučljivima govoroma ima kat. politično društvo na Slatini dne 17. t. m. ob 1/4. uri popoldne v prostorih gosp. Franca Ogrizeka pri Sv. Križu. Potem sledi prosta zabava s petjem in godbo. Vstopnina 20 kr. za osebo.

(Kat. slov. bralno društvo »Mir« pri Veliki Nedelji) priredi v nedeljo, dne 17. febr. 1895 veselico s petjem, gledališko igro. »Gluh mora biti«, s šaljivo tombolo in potem prosto zabavo z godbo. Začetek ob 6. uri zvečer. Vstopnina za osebo 10 kr., za obitelj 20 kr.

(Nadvojvoda Albreht) je v Arko na južnem Tirolskem 10. t. m. nevarno zbolel. Vnela so se mu pljuča. Najnovejša poročila se glasijo, da je bolniku bolje.

(»Kmetijsko bralno društvo« na Hajdinju) pri Ptujju priredi v nedeljo 17. t. m. po popoldanski službi božji v Murščevevi gostilnici tombolo in prosto zabavo. Odbor vabi k obilnej udeležbi.

(Vabilo na veselico in glediški igri) 1. »Filozof« in 2. »Krivica se je zgodila«, katere se priredijo dne 20. svečana ob 1/2 8. uri zvečer in 24. ob 4. uri popoldne v prostorih gosp. F. Brišnika v Braslovčah.

(Nemška omika ali kaj?!) Marenberški nadučitelj, g. Harich, je 7. t. m. naš list očitno imenoval »svinjski Gospodar«. Gosp. Harichu njegovo olikanost nihče ne zavida! In tak naj »kulturo« razširja!

(Nova vozna pošta.) Poštni urad pri Sv. Barbari v Halozah je dobil dovoljenje za vsakdanjo vozno pošto z osebnim prometom od Sv. Barbare na Ptuj in nazaj.

(Obsodba na smrt.) Dne 7. februarija so bili v Celju pri porotnem sodišču na vešala obsojeni štirje kmečki fantje iz mariborske okolice, Janez Hecl, Janez Reistl, Anton Kristl in Marko Vudler, ki so jeseni umorili Karola Deša iz Leitersberga.

(Shod avstrijskih mest) bode zboroval dne 21. febr. na Dunaju. Izrekel se bode zoper preosnovno domovinske postave. Kmečke in trške občine, ki še niste poslale dotične peticije, storite to kmalu!

(Umrlí so) 12. t. m. pri Sv. Petru pri Radgoni zlatomašnik v. g. Jožef Simonič, bivši dekan in župnik pri Sv. Juriju ob Ščavnici, v 82. letu svoje dōbe. Naj v miru počivajo!

(Zlata poroka.) V Vitanju sta obhajala v nedeljek, 4. februarija zlato poroko Matevž Poklič in njegova žena Jera, rojena Rančnik. Obadva sta še prav čvrsta. Matevž Poklič opravlja še brez težave službo cerkvenika pri farni cerkvi in pri Materi božji v Vitanju.

(Nagla smrt.) Matevž Svarošek, 80letni prevžitkar v Paki pri Vitanju, skadil je pretečeni petek navidezno zdrav še 3 pipe tobaka. Popoldne ob 3. uri se podá iz hiše. Toda v hišo ga ni bilo več nazaj; našli so ga zunaj mrtvega ležati.

(Nov živinozdravnik) se namesti v Laškem trgu. Za plačo bodeta doprinašala okraj in dežela.

(Za slov.-nemško gimnazijo v Celju) so nadalje poslale peticije te-le občine: Takačovo, Mohor, okolica Konjice, Verače, Gornjigrad, Kungota, Bezina, Tolstivrh, Kot, Bezovica, Solčava, Prevorje, Mozirje, Sv. Lovrenc, Št. Jernej, Buče, Žiče, Imeno, Frankovlje, Belovo in kat. pol. društvo na Slatini.

(Dijaški kuhinji v Mariboru) so darovali spoštovani svatje na gostiji g. Alojzija Jelena v Gajšovcih 6 gld. 6 kr., na gostiji g. Jožefa Horvata in Micike Kraljeve v Bunčanih 8 gld. 36 kr., in na gostiji gospd. Jožefa Skuhala v Ključarovecih 7 gld. 14 kr. Bog plati!

(Visoka vinska cena.) To zimo je konjiški tržan prodal tamošnjemu oštirju belega Skaličana iz l. 1890. liter po 45 kr. Enake cene konjiško vino menda že dolgo, dolgo ni doseglo.

(Cerkvena vest.) Na Vranskem so za župnijsko cerkev na Tirolskem naročili nov krasen križev pot v reliefu.

(Za družbo duhovnikov) vplačali so meseca decembra in januarija č. gg. Cerjak Jožef, Repolusk Mirko, Ogrizek Fr., Pivec Stef. in Pernat Jern. po 11 fl., Vurkelc Jer. 20 fl., Merc Jak. 3 fl., Al. Čížek in Hrastl Fran po 2 fl., Šoba Al., Jodl Jan., Jurkovič Mart., Časl Fran, Šijanec Al., Frece Mat., Vraz Ant., Brglez Jan., Zabukošek Kasp., Urek And., Weixl Jož., Voh Jer. in Gabere Šim. po 1 fl.

(Duhovniške spremembe.) Župnijo Sv. Elizabete v Ljubnem je dobil č. g. Jož. Dekortí, kaplan v Žalcu, Sv. Urbana pri Ptujju pa č. g. Janez Tomanič, kaplan v Jarenini. — Premeščen je č. g. Janez Munda, kaplan na Ptujski gori, k Sv. Marku niže Ptujja, ker je ondotni kaplan, č. g. Jož. Mihalič, zaradi bolehnosti stopil v začasni pokoj.

Hennebergova svila

2-16

— edino le pristna, če se naroči naravnoč pri mojih tovarnah — črna, bela in barvana, m. od 35 kr. do 14 gld. 65 kr. — gladka, rižasta, karirana, pisana, damast itd. (blizo 240 razl. baž in 2000 razl. barv, obrazcev itd.) Poštine in carine prosto na dom. Vzorci obratno. Pošta v Švico se plača po dvoje.

Tovarne za svilo **G. Henneberg** (c. in kr. dv. lif.), Zürich.

Loterijne številke.

Dunaj 9. februarija 1895:	9, 85, 36, 29, 51
Gradec » »	87, 58, 29, 45, 45

Trgovina

v jako dobrem stanu, celo blizo kopaljšča na Slatini in nadžupnijske cerkve Sv. Križa se takoj pod ugodnimi pogoji iz proste roke prodá. Več pové gosp. **Matija Drogenik** na Slatini (Rohitsch-Sauerbrunn). 3-3

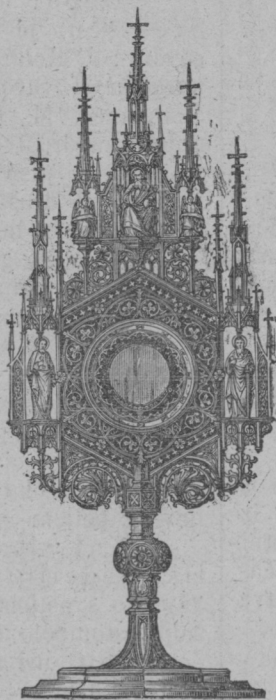
Za vsako faro, za vsaki poštno-uradni okraj in za vsako okolico, kjerkoli je ljudska šola, se razumna, spoštovana in krepostna oseba kot

opravnik in posrednik

proti ozira vrednem postranskem zaslužku od nekega avstrijskega finančnega zavoda prve vrste nastavlja. Ponudbe pod „III. 895“ Gradec poste restante. 5-25

Mlad mož

27 let star, z dobrimi spričevali, izurjen posebno v sadjereji, zmožen slovenskega in nemškega jezika, išče službe pri kakem gospodarju ali pri kaki grajščini, kjer se posebno s sadjerejo pečajo. Ponudbe naj se pošiljajo do zadnjega februarija t. l. pod naslovom: **Johann Mirtl in der Cellulose-Fabrik, Gratwein.** 4-4

Karol Tratnik,

pasar in srebrar

stolne ulice v Mariboru (Domgasse) št. 1.

priporočam se prečastiti duhovščini, cerkvenim predstojnikom in dobrotnikom za naročila

cerkvenih orodij in posode,

katere izdelujem iz zlata, srebra ali bronza, ali iz pozlačenih ali posrebranih družih kovin primer: monštrance, kelihe, ciborije, lustre, svečnike, križe itd. v različnih slogih po najnovejših uzoreih in po najnižjih cenah.

Staro cerkveno orodje in posodo posebno dobro popravljam, pozlatim ali posrebrim v ognju. 8-12

 Za vse svoje izdelke jamčim.

ZAHVALA.

Dne 9. februarja smo pokopali predrago mater, gospo

Jozefo Fistravec,

učiteljevo udovo,

ki so dne 7. februarja po dolgotrajnej mučnej bolezni mirno v Gospodu zaspali. Vsem častitim gospám in gospodom, ki so ob bolezni in ob smrti ljube matere pokazali svoje sočutje in ranjki skazali zadnjo čast, se s tem iskreno zahvaljujem.

Maribor, 14. februarja 1895.

Jožef Fistravec,

c. kr. učitelj z obitelji.

Vabilo

k I. rednemu občnemu zboru „Hranilnice in posojilnice“ na Ljubnem ki se bo vršil dne 21. februarja 1895 ob 1. uri popoldne.

Dnevni red:

1. Poročilo ravnateljstva.
2. Pregled, oziroma odobrenje računa za leta 1894.
3. Razdelitev čistega dobička.
4. Volitev predsednika in jednega uda v nadzorstvo.
5. Posameznosti.

Ko bi k temu občnemu zboru ne prišlo zadostno število udov, vršil se bo drugi občni zbor ravno ta dan ob polutretji uri popoldne z ravno tistim dnevnim redom.

Ravnateljstvo.

Vabilo.

Načelstvo Marenberške posojilnice naznanja, da se vrši

dne 20. svečana 1895

ob 2. uri popoldne redni občni zbor s sledečim vspešnim redom:

1. Potrjenje letnega računa.
2. Razdelitev čistega dobička.
3. Izvolitev načelstva, računskega pregledovalca in njegovega namestnika.
4. Razni nasveti.

Načelstvo.

Na znanje!

Cerkveni konkurenčni odbor pri Mali Nedelji naznanja, da se bode ob stavljenu novega gospodarskega poslojja pri Malonedeljskem župnišču, zidarsko, tesarsko, mizarško in ključarsko delo dne 3. sušca t. l. po dražbi oddalo.

Podjetniki si lahko stavbeni načrt in proračun pri načelniku cerkvenega konkurenčnega odbora ogledajo in ondi tudi stavbene pogoje zvedo.

Mala Nedelja, dne 10. febr. 1895.

1-3

Načelstvo.

Učenec slovenskega in nemškega jezika zmožen se takoj sprejme v štacuno z zmešanim blagom pri Alojzu Vrščiču, trgovcu v Ljutomeru. 1-2

**Tinct. chinæ
nervitonica comp.**

(Prof. dr. Lieberja živčni lek.)

Edino pristen z varnostno znamko „križ in sidro“. Pripravlja se pravilno v lekarni M. Fanta v Pragi, ter je že dolgo let znan kot živcekrepično zdravilo. Steklenica 1, 2 gld. in 3 gld. 50 kr. Kot jako dobro domače zdravilo so znane **St. Jakobove želodčne kapljice**, steklenica 60 kr. in 1 gld. 20 kr. Glavna zaloga: lekarna sv. Ane v Bozenu in lekarna „pri zlatem medvedu“ v Gradcu. Dobiva se tudi v drugih lekarnah v Gradcu in Mariboru. 9-40

Razglas.

Podpisano ravnateljstvo „Posojilnice v Mariboru, registrovane zadruge z omejenim poroštvom“ naznanja, da bode redni občni zbor posojilničnega društva dne

24. februarja 1895

ob dveh popoldan v posojilnični pisarni s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo nadzorništva o letnem računu.
2. Sklepanje o porabi čistega dobička.
3. Volitev dveh članov ravnateljstva.
4. Razni predlogi.

Ob jednem se naznanja, da leži računski sklep za trinajsto upravno leto 1894 v posojilnični pisarni v splošni pregled p. n. društenikom.

V Mariboru, dne 7. febr. 1895.

Ravnateljstvo.

Posestvo se dá v najem, pa tudi je na prodaj blizu železniške postaje 30 oralov zemlje, travniki, njive, les srednje velikosti, kréma, tri sobe, kuhinja, mlin z dvema tečajema, stope za skorje phati, in stanovanje nad rlinom in še posebej.

Kdor želi v najem vzeti ali kupiti, naj se pismeno ali ustmeno oglasi pri upravništvu „Slov. Gospodarja“. 1-4

Zobozdravniško naznanilo.

Dr. J. Riehl

ordinira vsaki dan za zobobolne od 9-12. ure popoldne in od 2-5. ure popoldne v lastni hiši

vrtné nlice (Gartengasse) št. 9 v Celji.

Ustavlja umetne zobe in zobovje z zlato, kavčuk ali platino podlogo brez vsakih bolečin in garantuje za najpopolnejo izvršitev, enako najboljšim dunajskim ali graškim delom. To zobovje ne ovira čisto nič zvečenja ali govorjenja. Manjkajoče zobne-krone namesti z zlatim ali email kronami; plombovanje zob in vse zobne operacije izvrši brez bolečin in priskrbi za plombo najboljja sredstva, za katerih trpežnost garantuje. 4-5

Kot nadomestilo za bobovo kavo se priporoča po zdravniških ženskam, otrokom in bolnikom:

Najokusnejša, edino zdrava in ob ena najcenejša primes k bobovi kavi je:

KATHREINER-KNEIPPOVA SLADNA KAVA.

Najčistejši prirodni plod v celih zrnih, ki se ne dajo ponarejati.

Se dobi povsod: 1/2 Kile za 25 kr.

CASTNI DIPLOM 1891-1894 8 ZLATIH KOLAJN

Pozor: zahtevajte in jemljite le izvirne zavoje z imenom „Kathreiner“.

Lekarna „Zum goldenen
Reichsapfel“

J. PSERHOFER'S

I. Singerstrasse št. 15
Wien.

Kričistilne krogeljice, nekaj imenovane **univerzalne krogeljice,** zaslužijo to ime po pravici, ker je veliko takih boleznih, pri katerih kažejo svojo moč. Od več desetletij sem so te krogeljice razširjene in malo takih družin je, pri katerih se to sredstvo ne bi našlo. Od mnogih zdravnikov se te krogeljice priporočajo kot izvrstno domače zdravilo, posebno pri boleznih vsled **slabega prebavanja** in **zaprtega telesa.**

Jedna škatljica s 15 krogeljicami stane 21 kr., jeden zavitek šestih škatljic 1 gld. 5 kr., pri nefrankovani pošiljati po povzetju 1 gld. 10 kr. Ako se denar naprej pošlje, ni treba plačati poštnine in stane: 1 zavitek krogeljic 1 gld. 25 kr., 2 zavitka 2 gld. 30 kr., 3 zavitki 3 gld. 35 kr., 4 zavitki 4 gld. 40 kr., 5 zavitkov 5 gld. 20 kr., 10 zavitkov 9 gld. 20 kr. (Manj, kakor jeden zavitek se ne pošilja.)

Prosimo, da se izrečno zahteva „J. Pserhoferjeve kričistilne krogeljice“

in paziti je, da ima pokrov vsake škatljice isti podpis **J. Pserhofer** in sicer v **rdečih** pismenih, katerega je videti na navodilu za porabo.

Bernhardov liker, iz planinskih rož, W. O. Bernharda v Bregencu zoper različne želodečne bolezni. 1 stekl. fl. 2'60, 1/2 stekl. fl. 1'40, 1/4 stekl. 70 kr.

Balzam za ozeblině J. Pserhoferja 1 posodica 40 kr., prosto poštnine 65 kr.

Trpotčev sok, ena steklenica 50 kr.

Amerikansko mazilo za trganje 1 gld. 20 kr.

Prah proti potenju nog, škatljica 50 kr., poštnine prosto. 75 kr.

Balzam za goltanec, 1 steklenica 40 kr., poštnine prosto 65 kr.

Razven imenovanih izdelkov dobivajo se še druge framacevitične specialitete, ki so bile po vseh avstrijskih časopisih oznanjene, in ako niso v zalogi, se na zahtevanje naročajo. — **Razpošiljana po pošti** se točno odpravljajo proti gotovini, večja naročila proti povzetju.

☛ Pri dopošiljavi denarja (po poštni nakaznici), stane poštnina dosti manj, kakor po povzetju. ☛ 9-12

Življenska esenca (Pražke kapljice) steklenica 22 kr.

Angleški balzam, steklenica 50 kr.

Fijakerski prašek, zoper kašelj itd. 1 škatljica 35 kr., poštnine prosto 60 kr.

Tanokininska pomada J. Pserhoferja, pospešuje rast las, škatljica 2 gld.

Univerzalni plašter prof. Stendela posodica 50 kr., poštnine prosto 75 kr.

Univerzalna čistilna sol A. W. Bullricha, domače sredstvo proti slabi prebavi. 1 zavitek 1 fl.

Dobiva se najceneje v podpisani lekarni,
ako se naroča ☛ po pošti. ☛

Ubald pl. Trnkóczy

lekar zraven rotovža v Ljubljani
priporoča:

☛ **Za trganje:** ☛

Protinski cvet (Gichtgeist) lajša in preganja bolečine v križu, nogah in rokah. — Steklenica 50 kr., 6 steklenic 2 gld. 25 kr.

☛ **Za želodec:** ☛

Marijnceljske kapljice za želodec. — Steklenica 20 kr., 6 steklenic 1 gld., 3 tuct. 4 gld. 80 kr.

Odvajalne ali čistilne krogeljice čistijo želodec pri zabasanji, skaženem želodcu. — Škatulja 21 kr., jeden zavojček s 6 škatuljami velja 1 gld. 5 kr.

Za prsa:

Planinski zeliščni ali prsni sirop za odraslene in otroke; raztvorja sliz in lajša bolečine, n. pr. pri kašlju. — Steklenica 56 kr., 6 steklenic 2 gld. 50 kr.

Redilna štupa za živino za notranjo potrebo pri kravah, konjih in prašičih. — Zavojček z rabilnim navodom vred velja le 50 kr., 5 zavojčkov samo 2 gld.

Cvet za konje. Najboljše mazilo za konje, pomaga pri pretegu žil, otekanji nog, otrpnenji v boku, v križu itd., s kratka pri vnanjih boleznih in hibah. — Steklenica z rabilnim navodom vred stane le 1 gld., pet steklenic z rabilnim navodom vred le 4 gld.

Vsa ta naštetja in vsa druga zdravilna sredstva se dobivajo v

lekarni

Ubalda pl. Trnkóczy-ja

v Ljubljani zraven rotovža

in se vsak dan s prvo pošto razpošiljajo. 17-24